

การศึกษาของปัญหาแรงงานต่างด้าวในอนาคต ประโยชน์และความเสี่ยง

สัปดาห์ที่แล้วผมพูดถึงบีกต์ว่า ท่านสนใจเรื่องการอ่านหนังสือและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงได้เสนอว่าควรจะทำจริงกับเรื่องทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นวาระแห่งชาติ

วันนี้เรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเมืองไทยไม่ใช่เรื่องเล็กๆ อีกต่อไป รัฐบาลใหม่อาจจะหยิบยกเอาข้อเขียนของผมบางอย่างนำไปพิจารณา

ใน 2 ประเทศใหญ่ ที่สนใจเรื่องทรัพยากรมนุษย์เขาได้เปลี่ยนชื่อกระทรวงไปเรียบร้อยแล้ว เช่น สิงคโปร์เรียกว่า Ministry of Manpower มองเรื่องคนเป็นยุทธศาสตร์ของชาติ ไม่ใช่คำว่าแรงงานอีกต่อไป ทุกๆ ปี รัฐบาลสิงคโปร์ จะจัดประชุม เรื่อง Human Capital Summit ให้เรื่องคนเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเขาไม่ทำเรื่องคน ประเทศก็ไม่ประสบความสำเร็จ แต่รูปแบบของสิงคโปร์ก็ไม่ได้เหมาะสมกับไทยทุกอย่าง เพราะคนไม่ใช่เครื่องจักร ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มองไม่เห็น และปัจจัยที่วัดจากคุณภาพ ซึ่งประเทศไทยน่าจะมีมากกว่าสิงคโปร์

- Mindset ปรับความคิด
- Compassionate การเห็นอกเห็นใจ
- Passion หลงใหลในงาน
- Loyalty ความจงรักภักดี
- Teamwork การทำงานเป็นทีม
- Conflict Management ลดความขัดแย้ง
- Happiness at work ความสุขในการทำงานและมีความสมดุลระหว่างครอบครัวกับงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ประเทศไทยอาจจะมีมากกว่าสิงคโปร์ แต่ศักยภาพของคนยังไม่มี

ในเรื่องศักยภาพของคน ปัจจุบันอินเดียมีกระทรวงเกี่ยวกับคน ชื่อ กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Ministry of human Resource Development) เขาเน้นตั้งแต่เกิดถึงเสียชีวิต

ที่ APEC : Asia-Pacific Economic Cooperation (Lead Shepherd of APEC Human Resources Development Working Group) มีคณะทำงานชื่อว่า HRD Working Group ซึ่งผมได้รับเลือกเป็นประธาน เขาเรียกว่า Lead Shepherd แบ่งงานออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ซึ่งเชื่อมโยงกัน เป็นระบบทรัพยากรมนุษย์เชื่อมโยง

1. การศึกษา

2. Capacity building คือพัฒนาคน เน้นที่คนทำงานแล้ว ซึ่งประเทศไทยไม่มีกระทรวงใดดูแล อย่างมากก็มีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่ไม่พอ เพราะยุค 4.0 เน้นทักษะแบบ Digital มากขึ้น และยังต้องดูแลผู้สูงอายุที่มีความสามารถในการทำงาน

3. เรียกว่าปัญหาแรงงานและการดูแลแรงงานให้อยู่รอดในสภาวะวิกฤติ Labor protection เช่น ประกันสังคม ค่าจ้างขั้นต่ำ

หวังว่าข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะทำงานของนายกฯให้รู้ว่า กระทรวงแรงงานของเราทำงานได้ไม่ครบและไม่สมบูรณ์ คนไทยอายุ 25-60 ปี ที่จบปริญญาตรี ไม่มีกระทรวงไหนดูแลในอนาคตทักษะของแรงงานก็จะถูกทดแทนด้วย AI หรือ Robot ซึ่งต้องปรับตัว Disruption พุดได้ แต่ทำไม่ได้และต้องค่อยๆทำเป็น Step ขั้นตอน ต่อเนื่องและชนะเล็กๆ

สุดท้าย ผมขอแสดงความยินดีต่อ UNESCO จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาที่เอากฎข้อหนึ่งของ 17 เป้าหมายของความยั่งยืนมาใช้ คือการศึกษาของผู้ย้ายถิ่น ให้มีสิทธิเท่ากับคนในประเทศซึ่งต้องใช้ความฉลาด โดยดำเนินการให้เกิดความเป็นธรรมและยั่งยืน มีจริยธรรมและมีภูมิคุ้มกัน

ปัญหาคือ การนำเสนอเป็นเรื่องดี แต่มองด้านสิทธิของลูกหลานแรงงานต่างด้าว เฉพาะในเรื่องการศึกษาด้านเดียว คือมีสิทธิมนุษยชน เรื่องการเข้าสู่ระบบการศึกษาซึ่ง

ยุ่งยากและมีปัญหามาก แต่กระทรวงศึกษาไทยจัดการได้ผล ปัจจุบันมีลูกหลานแรงงานต่าง
ด้าวเรียนในระบบการศึกษาไทยถึง 7 หมื่นกว่าคน

ผมให้ความเห็นไปว่า ดีแล้วที่จัดการศึกษาของผู้อพยพได้ดีกว่าหลายประเทศ เช่น
ชาวซีเรียอพยพไปประเทศอื่นก็ไม่มีจะกิน ไม่ได้รับการศึกษาเลย

แต่เราต้องดูทรัพยากรที่มีจำกัดของเราและคุณภาพการศึกษาของไทย

-ต้องแบ่งทรัพยากรที่จำกัดของเรามาให้ผู้ย้ายถิ่น

-ต้องหาทาง Win-Win ระหว่างคนไทยกับคนต่างด้าว

เด็กหลายคนจากพม่าเป็นตัวอย่งที่ดี เรียนรู้จากความเจ็บปวด เขาสนใจเรียน
ภาษาอังกฤษดีกว่าคนไทย การศึกษาที่บ้านเขายังแย่กว่าเรา แต่คนไทยอยู่ในสภาพรักรักความ
สบาย (Comfort Zone) จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาด้วย

ภาพการทำงานจากที่เคยเป็น ประธาน Lead Shepherd ของ APEC มีคณะทำงานชื่อว่า HRD Working Group
(ประธานคณะทำงานด้านทรัพยากรมนุษย์ของเอเปค) หรือ APEC HRDWG

ได้รับเกียรติจาก UNESCO และคุณดุริยา อมตวิวัฒน์ เลขาธิการ คณะกรรมการว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในนามกรรมการฝ่ายสังคมศาสตร์ เชิญร่วมสัมมนา การศึกษามีบทบาทเป็นสะพานและช่วยคลายกำแพง การเปิดตัวรายงานสรุปการติดตามผลการศึกษาทั่วโลก ประจำปี 2562 ระดับชาติ เรื่อง การโยกย้ายถิ่น การพลัดถิ่นและการศึกษา “Thailand National Launch of the 2019 Global Education Monitoring Report “Migration, displacement and education: Building bridges, not wall” เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2562 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จิระ หงส์ลดารมภ์
dr.chira@hotmail.com